

KRŠČANSKI NAUK

VESOLJNA SODBA

Malo časa, preden se je Jezus napolnil v Jeruzalem, vedoč, da gre v trpljenje, je Gospod napovedal svojim učencem: »*Ko pride Sin človekov v svoji slavi in vsi angeli z njim, bo sedel na prestol svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in ločil jih bo narazen kakor loči pastir ovce od kozlov. In postavil bo ovce na svojo desnico, kozle pa na levo. — Tedaj poreče kralj tistim, ki bodo na njegovi desnici: Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejemite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta... Takrat poreče tudi tistim, ki bodo na levi: Proč izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen satanu in njegovim angelom... In ti pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje.*« (Mat 25, 31-46)

Po vstajenju od mrtvih bo *vesoljna sodba*. »Določil je dan, ko bo v pravičnosti sodil vesoljni svet.« (Apd 17, 31)

K tej sodbi bo zbral *vse ljudi*. Sodnik bo Jezus, ki je na križu umrl za ves človeški rod. »Oče je vso sodbo dal Sinu.« (Jan 5, 22). »Gospod bo vse osvetlil, kar je v temi skritega, in bo razodel misli src.« (I Kor 4, 5). — Nato bo izrekel sodbo: *Pravični*, ki so Boga ljubili in mu zvesto služili, pojdejo *z dušo in telesom* v nebesa, *krivični* pa, ki so se Bogu odtujili in do konca v smrtnih grehih živeli, pojdejo *z dušo in telesom* v pekel. Tudi telo mora biti deležno plačila ali kazni, ker je na zemlji nekda delovalo pri dobrih, oziroma pri grešnih delih.

Vesoljna sodba bo zato: 1) da bodo vsi ljudje priznali božjo svetost, pravičnost, modrost in veličastvo; 2) da bo Jezus Kristus pred vsemi ljudmi poveljani; 3) da bodo dobri prejeli zasluženost, hudobni pa pravično osramočenje. — Lepo opisuje svetopisemski knjiga Modrosti obupno razpoloženje pogubljenih ob obsodbi: »*Ta je tisti, ki smo ga nekoč imeli v zasmeh in v sramotilen pregovor, mi nespametni. Njegovo življenje smo imeli za norost in njegov konec za nečasten. Kako je bil prištet med otroke božje in med svetimi je njegov delež! Torej smo zašli s pota resnice... utrudili smo se na potih hudobije in pogube! Kaj nam je pomagala prevzetnost!*« (Modr 5, 3-9)

Za življenje: Pri svojem dejanju in nehanju se bom večkrat vprašal: Se bom upal s tem pred večnega Sodnika?

Papež Janez XXIII. o tridentinskem koncilu

Pred petimi leti je bil na praznik sv. Karla Boromejskega 4. novembra pok. sv. oče Janez XXIII. slovesno kronan za papeža. Ta svetnik mu je bil namreč silno drag. Zanj je predstavljal trdni temelj reforme, ki se je začela v Cerkvi s tridentinskim cerkvenim zborom (1545-1563). »Vedno mislim — je ob neki priliki dejal pokojni papež — z ganotjem na veliki dogodek, ki je sredi 16. stoletja povzročil obnovo katoliške vneme in s svojim posegom v ideološko zmedo tistega časa sprožil novo duhovno delavnost, dal evangeliju moč za nova zmagovala in dal svetu določila za krščansko življenje. Ta dogodek je bil tridentinski koncil. Rešil je Kristusovo oporoko, utrdil je edinstvo, posvetil duše, odprl srca za božjo milost in spet pritegnil narode k Petrovi skali. Res, ta koncil je bil nekaj mogočnega. Globoka misel najboljših bogoslovcev tistega časa ter milina svetnikov sta kronali to največje delo 16. stoletja.«

Ni sožitja!

Te dni je uradni list sovjetske vlade »Izvestja« objavil uvodni članek, v katerem je rečeno, da je treba protiversko akcijo okrepiti. »Naša protiverska propaganda je še zelo daleč od tega, kakor bi si jo želeli imeti,« pravi omenjeni list. Potrebna bi bila posebna ustanova za brezbožni študij, kjer bi se šolali aktivisti, ki bi bili v stanu uspešno pobijati vpliv ruske Cerkve. Ta je po mnenju lista mnogo na boljšem: ima dve bogoslovni akademiji in pet semenišč.

Komisija za krščansko zedinjenje v Rusiji

Trenutno uživa v Rusiji največji ugled nadškof Nikodem s sedežem v Leningradu. Patrijarh Aleksej je namreč že zelo v letih in se v javnosti redko pokaže. Nadškof Nikodem je pretekli september obiskal papeža Pavla VI. Blagodejen učinek tega obiska se zdi, da je nova komisija za krščansko zedinjenje, ki jo je nadškof Nikodem prikladal v življenje in naj nadomesti prejšnjo komisijo za krščansko povezanost, ki ne obstoja več. Namen nove komisije, je izjavil nadškof Nikodem v razgovoru s časnikarji, naj bi bil iskanje stikov z vsemi krščanskimi gibanji po svetu. Zavisela bo ta komisija naravnost od Sv. Sinoda in mu bo morala vedno poročati o svojem delu.

Zahvalna tridnevnik v Rimu

V rimski baziliki sv. Janeza in Pavla, ki je naslovna cerkev newyorškega nadškofa Francisca Spellmana, je bila te dni slovesna zahvalna tridnevnik za beatifikacijo Dominika od Matere božje, ki je bil na praznik Kristusa Kralja dne 27. ok-

tobra dvignjen kot blaženi na čast oltarjev. Obredov so se udeležili številni koncilski očetje iz USA in Velike Britanije, to je iz dežel, kjer je novi blaženi vršil svoj apostolat.

Blaženi Leonardo Murialdo

V nedeljo 3. novembra je sveti oče razglasil za blaženega božjega služabnika Leonarda Murialdo. Novi blaženi je bil sodobnik sv. Janeza Bosca in je tudi živel in deloval v Turinu. Večkrat sta si drug drugemu pomagala. Blaženi Murialdo je ustanovil red jozefincev.

Pavel VI. o novem blaženem

Pred kratkim je sv. oče Pavel VI. sprejel iz severnoameriškega mesta Filadelfije, ki so se prišli pod vodstvom svojega nadškofa Krola zahvaliti sv. očetu za nedavno beatifikacijo Janeza Nepomuka Neumanna. Janez Neumann je bil rodom z Moravske. Nanj sta vplivala zlasti sv. Klemen Dvorak ter naš svetniški škof Baraga, slednji zlasti s pismi, ki jih je pošiljal iz svojega misijona ob Gornjem jezeru, ko je deloval med Indijanci. Janez Neumann se je pod vplivom teh pisem navdušil za misijonsko delo v Sev. Ameriki in kot redemptorist (k tem je pripadal tudi sv. Klemen Dvorak) začel svoj apostolat v novem svetu. Kasneje je postal škof v Filadelfiji in tam umrl. Beatifikacija škofa Neumanna, tako je dejal papež, nas spominja, da je prva dolžnost vsakega škofa in vsakega kristjana, posvečevati samega sebe in biti vzgled drugim.

Misijon v Modeni

V Modeni so imeli velik misijon. Ljudstvo je zadovoljivo odgovorilo na poziv dušnih pastirjev in misijonarjev. Misijon so vodili člani ustanove »Pro civitate christiana« iz Assisija, ki so povečini laiki, torej neduhovniki. Bilo jih je 70. Veličasten vtis je naredila nočna sv. maša z obhajilom v stolnici, katere so se polnoštevilno udeležili možje in fantje.

Veliki načrti

Škofje v afriški državi Ruanda so napravili velik načrt, ki naj bi zelo pospešil versko življenje v državi. V prihodnjih petih letih nameravajo ustanoviti 1649 novih župnij.

Zakasneli poklici v Kanadi

Leta 1946 so v Kanadi ustanovili semenišče za zakasnele poklice. Sedaj je v tem semenišču 700 kandidatov.

Ena ura dela za nove cerkve

Pariški nadškof je prosil svoje vernike, naj mu darujejo vsak mesec znesek za eno uro dela, da bi mogel v prihodnjih desetih letih zgraditi 160 cerkva, ki so potrebne v pariških predmestjih.

Vatikanski koncil v središču zanimanja

Preteklo nedeljo je poteklo pet tednov, odkar je sv. oče Pavel VI. odprl nadaljevanje II. vatikanskega koncila. Mnogim, ki pozorno sledijo koncilskim razpravljanjem, se zdi, da delo koncila nekam počasi, da, prepočasni poteka. Pa je te nestrpnosti zavrnil škof iz Osnabrücka, msgr. Helmut Witter, ko je držal tiskovno konferenco za časnikarje, s temi razlogi:

»Dolga razpravljanja o osnutku o Cerkvi imajo svojo globoko utemeljitev v pastoralnem, dušno-pastirskem značaju tega koncila, ki se prav v tem loči od prejšnjih, kjer je šlo za obsodbo kake zmote in je zato vse razpravljanje hitro prišlo do končnih zaključkov. Koncil pa, kot je sedanj, noče izreči nikakih izobčenj, temveč želi samo prikazati Cerkve kot nevesto brez gub in madežev, prilagoditi poslanico Kristusovega odrešenja potrebam našega časa ter jo prikazati v jeziku, ki bo dostopen in razumljiv ljudem 20. stoletja.«

»Od 16. do 24. oktobra,« — tako je nadaljeval škof — »je bil koncil kot nekaj svetovni kongres za bogoslovna vprašanja. 2500 koncilskih očetov je vneto sodelovalo pri temi: Božje ljudstvo in Kristus v svetu. Kresale so se ideje, prihajali so predlogi, predloženi so bili osnutki, sledili so popravki, in vse to je mnoge od navzočih napravilo nepotrpeljive v težnji, da bi prišli do nekega zaključka. In vendar, ti, dnevi so bili zelo potrebni, da so v celoti odkrili in pojasnili nenadomestljivo mesto laika v Cerkvi.«

URA LAIKOV

Navzlic temu, da so se dvignili nekateri nasprotni glasovi, — je pribil msgr. Witter — je postalo koncilskim očetom jasno, da je nastopila ura laikov. Velika večina njih je izrazila željo, naj bi bilo poglavje o božjem ljudstvu pred poglavjem o oblasti škofov, kot da bi hoteli poudariti, da so tudi oni, škofje, člani edinega božjega ljudstva in skupno z verniki Kristusovi učenci. Bili so škofje postavljeni za vernike in ne obratno.

Zato se tudi velika večina koncilskih očetov ni strinjala s strahom tistega škofa, ki se je bal, da bo na ta način duhovnik pomaknjen v ozadje. Dejstvo, da so znova odkrili, kaj pomenijo laiki v Cerkvi, samo podkrepljuje pomen in dostojanstvo Kristusovega duhovništva. Ni nobene nevarnosti da bi laiki preveč resno vzeli svojo udeležbo pri duhovništvu; pač pa obstaja resna nevarnost, da bi zgubili v današnjih zmaterializiranih razmerah čut soodgovornosti pri reševanju duš. Laikom je treba predočiti, da jim zakramenta sv. krsta in sv. birne nalagata dolžnost pričevanja in posvečevanja vsega, kar je posvetni duh razkristjaniel tekom stoletij.

OSNUTEK O DEVICI MARIJI

Razpravljanje o tem osnutku je vzbudilo splošno pozornost tudi v nekerkvenih krogih, to pa zato, ker je postalo opazno, da so se koncilski očetje razdelili v skoro dva enaka tabora. Seveda ne gre pri tem za kako ideološko needinost, temveč samo za različno stališče, na kakšen način naj se razpravlja o Materi božji.

Janez XXIII. bdi nad koncilom

Vsi udeleženci koncila čutijo, kako plava nad baziliko sv. Petra in v njenih prostorih nepozabna podoba papeža Janeza XXIII. Zlasti 28. oktobra, ko je minilo pet let od njegove izvolitve, so vsi globoko dojeli njegovo nevidno prisotnost. V njih dušah so odmevale besede, ki jih je pokojni papež sam izrekel z namenom, da pokaže, kako ga je Bog vse življenje pripravljaval na sklicanje koncila.

»Ze kot otrok nisem imel nobene druge želje kot postati duhovnik in skrbeti za duše po navodilih pokorščine. In dejansko sem duhovnik po božji milosti že 52 let. Kot mlad duhovnik nisem želel nič drugega, kot postati podeželski župnik v svoji škofiji. Toda božja Previdnost je hotela drugače. Gledam na svojih petdeset let duhovništva in sem zmeden. Deset let sem hodil v šolo k velikemu škofu Radino Tedeschiju; nadaljnih deset let sem preživel v duhovnem stiku z mladino, v povezanosti z duhovniki in gorečimi laiki; spet deset let sem prebil na krščanskem Vzhodu ob varovanju in iskanju raztresenih Kristusovih ovac in premišljevanju, kako ljudi različnih ver in ideologij približati Kristusu. Nato sem bil deset let poslan na Zahod, ki je bil še poln ruševin in stopil v stik z ostrimi in nevarnimi socialnimi problemi. In končno: zadnjih deset let sem preživel v neposredni bližini

Obstajata dva vidika: eni so za to, naj se razpravlja o Mariji samostojno, v posebnem osnutku, drugi pa v zvezi z osnutkom o Cerkvi.

Vprašanje je zelo delikatno, česar se koncilski očetje prav dobro zavedajo, zlasti zato, ker je s tem v zvezi tudi problem zbližanja s pravoslavnimi cerkvami in protestantskimi ločinami. Znano je, da pravoslavni dajejo velik poudarek na češčenje Matere božje, protestanti pa vidijo nasprotno v češčenju Marije zmanjšanje časti, ki gre njenemu Sinu. Tisti dan, ko naj bi koncilski očetje glasovali za samostojen osnutek o Mariji ali proti njemu, so našli na začetku zasedanja na svojih sedežih lističe, kjer je bila izražena želja pravoslavnih škofov, naj bi se o Mariji samostojno razpravljalo, ker bi nasprotno ravnanje boleče zadelo marijansko čustvanje širokih množic pravoslavnega Vzhoda.

In vendar: koncilski očetje so skušali gledati na zadevo ne toliko s čustvene strani, temveč v zvezi s položajem, ki ga ima Mati božja in naša Mati v Kristusovi Cerkvi.

Tako je teološka komisija naročila dve manjši komisiji očetoma: kardinalu Francu Königu iz Dunaja ter kard. Ruffino Santosu iz Manille (Filipini), naj prikažeta razloge, ki govorijo v korist enega oz. drugega stališča. Glasovanje, ki je kasneje sledilo, je pokazalo, da se je malo več kot polovica koncilskih članov odločila za razloge kardinala Königa in sklenila, da se o Mariji razpravlja v zvezi z osnutkom o Cerkvi.

SVETOST V CERKVI

Na zasedanjih zadnjega tedna so koncilski očetje prešli že na četrto poglavje osnutka o Cerkvi, ki govori o svetosti njenih članov.

Pozornost je vzbudil zlasti splitski škof msgr. Franič, ki je poudaril, da obstaja nesoglasje med trditvijo osnutka, da je namreč škofovska služba vzor svetosti z resničnim stanjem, v katerem mnogi škofje živijo. »Javno mnenje ne soglaša na splošno — je dejal msgr. Franič — s trditvijo, da so škofje vzor svetosti, kajti premalo je v njih duha uboštva. Zato menim, naj bi sedanj koncil škofom priporočil, ali pa morda tudi ukazal, tega duha uboštva, kot je tridentinski cerkveni zbor škofom naložil obveznost celibata, prvi vatikanski cerkveni zbor pa poudaril važnost pokorščine.«

Važno misel je podal tudi kardinal Leger iz Toronta (Kanada): »Osnutek poudarja predvsem družino, v kateri naj bi se posvetilo zakonsko in družinsko življenje. To stališče je preozko: treba je poudariti prav tako pomen poklicnega dela, kulturnega in političnega udejstvovanja ter samskega življenja, čeprav brez obljub, ki vsi lahko pripomorejo posvečenju, če jih pojmujejo kot službo Bogu in prednost njegovi volji.

POMEMBEN DAN NA KONCILU

Sreda 30. oktobra je bil eden od dnevo, ki bodo globoko vplivali na nadaljni razvoj koncilskih del.

Ta dan so bili koncilski očetje povabljeni, da petkrat glasujejo o važnih vprašanjih, o katerih so prej dolge dneve razpravljali v zvezi z osnutkom o Cerkvi.

Prvo vprašanje se je glasilo: »Ali je škofovsko posvečenje najvišja stopnja zakramenta sv. reda (mašniškega posvečenja)?« Pritrdilnih glasov je bilo 2123, proti 34.

Drugo vprašanje: »Ali je škof, enkrat zakonito posvečen, v zvezi z rimskim papežem — ki je glava škofov in vez edinstva z njimi — član zbora škofov?« Pritrdilnih glasov: 2049, proti 104.

Tretje vprašanje: »Ali je zbor škofov pravi naslednik apostolskega zbora v svojem poslanstvu učiti, posvečevati in vladati in ali je deležen skupaj z rimskim škofom in nikdar brez njega — ker le-ta ohranja nedotaknjeno in v celoti pravico vrhovne oblasti nad vsemi škofi in verniki — polne in vrhovne oblasti nad vso Cerkvijo?« Tu se je že zmanjšalo število pritrdilnih glasov. Bilo jih je 1808, proti pa 336.

Se večja je bila opozicija na četrto vprašanje: »Ali izvršuje zbor škofov, v zvezi s papežem, to vrhovno oblast v moči božje prava (t. j. prihaja ta pravica iz božje odločbe)?« Za je glasovalo 1717 koncilskih članov, proti 408.

Največ pomislekov pa je vzbudilo peto vprašanje: »Ali je primerno, da postane diakonat samostojna in stalna ustanova duhovske službe v deželah, ki imajo potrebo po njem?« Za je bilo 1588 glasov, proti pa 525.

Kot je razvidno iz glasovanj, je bilo največ proti-glasov ob zadnjih treh vprašanjih. To je bila logična posledica različnih mnenj, ki jih je bilo slišati ob priliki razpravljanj v baziliki sv. Petra.

Z glasom proti pri tretjem in četrtem vprašanju so mnogi škofje hoteli izraziti svojo zvestobo papeškemu prvenstvu, dasi je v obeh vprašanjih jasno poudarjeno.

Pri petem vprašanju pa so tisti, ki so negativno glasovali, hoteli poudariti svoje odklonilno stališče do diakonata v zvezi z morebitno možnostjo, da se diakoni lahko poročijo. Kot je razvidno iz petega vprašanja, o celibatu ali necelebatu diaconov na tem mestu ni govora, toda vsi so se spominjali, koliko živahne polemike je ta problem zbudil svojačasno v koncilski dvorani.

ALI JE VSE PRAV?

Dan vseh mrtvih je za nami. Naši ljudje ga brez izjeme lepo obhajajo. Priznati je treba, da se na dan vseh svetih in na verne duše mnogi, morda tudi vsi, spominjajo svojih rajnih na ta ali na drugi način. Posebno veliko je cvetja na grobovih in na spomenikih ter prižganih lučk. Za oko je to gotovo nekaj lepega. Toda ker smo kristjani, se vprašajmo, ali je to za pokojne tudi kaj koristnega. Sv. Avgustin je o sličnih navadah svojega časa dejal, da so to stvari v tolažbo živim in ne v pomoč umrlim.

Isto velja za slovesne pogrebe, ki so vedno bolj v navadi tudi po naših vaseh. Gore cvetja se nosijo ob takih pogrebi in njih imenitnost se računa po številu vencev. Tudi petje navadno ne manjka. Saj pevci ne bodo prišli pet na nedeljo in praznik v cerkev, h pogrebu pa bodo gotovo šli in tam peli: »Jaz sem vstajenje in življenje...«

Vse to je lepo, toda ali je tudi vse prav?

Ni vse prav, kajti vse to je predvsem zaradi živih in ne zaradi umrlih, nas uči sv. Avgustin. Tako delajo sebi v tolažbo in sorodnikom, rajnim pa ni s tem nič pomagano. Zato nadaljuje isti cerkveni učenik: »Če na ta način skrbimo za pokojne, menim, da do njih ne sežemo, ako ne pridenemo tudi žrtve oltarja, molitve in dobrih del.« V tem oziru pa smo zmeraj bolj pogani. Zato vidimo, da je vedno več cvetja in lučk na grobovih in vedno manj molitve za rajne. Izmed mnogih, ki so okrasili grobove svojih pokojnih in jim prižgali lučke, kdo se je spomnil in šel k maši zanje? Kdo je prejel sv. obhajilo v ta namen, se poslužil odpustkov za duše v vica? Vedno je več takih, ki menijo, da so s slovesnim pogrebom izpolnili vse dolžnosti do umrlih, k maši zadušnici jih pa ni.

Vse to nam priča, da je vedno več poganskega čustvovanja med nami in vedno manj pristnega krščanskega verovanja.

Sonce in sence med Titovim obiskom v ZDA

(Od našega dopisnika)

Po šestih letih poskušanj so se letos jugoslovanskemu predsedniku Titu odprla vrata Bele hiše v Washingtonu.

Že leta 1957 je imel takratni predsednik Združenih držav Sev. Amerike general Eisenhower namen sprejeti Tita v Beli hiši, pa je bil odpor javnega mnenja tako silen, da mu je le-ta obisk odpovedal. Le-ta 1960 se je Tito udeležil glavne skupščine Združenih narodov v New Yorku. General Eisenhower ga je tam sicer pozdravil, toda v Belo hišo ga ni povabil.

Storil pa je to letos predsednik ZDA Kennedy. Obisk je bil poluradnega značaja, ker ga ameriški senat in parlament nista hotela sprejeti.

Po obisku v Mehiki, kjer je Tito res doživel neskajeno gostoljubje in preživel lepe in mirne dni, je prispel jugoslovanski predsednik s svojim spremstvom najprej v Los Angeles v Kaliforniji. Sprejel ga je guverner, toda ne samo ta. Pred guvernersko palačo se je gnetla množica demonstrantov, ki je nosila napise: »Tito - krvnik jugoslovanskih narodov« in podobno.

Se isti dan je nato Tito odletel v Washington. Uradni sprejem je bil veličasten. Izstreljeno je bilo 21 strelcev iz topa, na vrtu Bele hiše je sledila petnajstminutna vojaška počastitev, nato pa sta se Kennedy in Tito usedla k mizi in začela z razgovorom. »Priprčan sem,« tako je zagotovil Kennedy svojemu gostu, »da vas bodo povsod sprejeli z navdušenjem, ko boste potovali po naši državi.« Pa je bil bržkone Kennedy malo preoptimističen. Vse le ni gladko potekalo.

Proti Titovemu obisku v ZDA so razne emigrantske organizacije, skupaj z ameriški protikomunističnimi združenji izvedle silno močno propagando po časopisu, po radiu in televiziji. S številnimi pismi ameriškim kongresnikom in senatorjem so opozarjale na nevarnost komunističnega pronicanja v ZDA potom obiskov take vrste kot je Titov.

NEGODOVANJE V KONGRESU

Bilo je pa mnogo govora zoper name-ravani obisk tudi v ameriškem kongresu. Kongresnik Michael A. Feighan iz države Ohio je dejal:

»Vprašujem se: ali se da združiti z našim položajem, ko se povsod predstavljamo kot zaščitniki svobode, da naša vlada nastopa kot gostitelj enega glavnih nosilcev komunističnega nasilja v svetu. Nekateri trdijo, da ga je treba sprejeti kot poglavarja države. Zame to modrovanje ne drži. Tito ne predstavlja narodov Jugoslavije, temveč je glava policijskega režima. Prav letos poteka 20 let, ko so Titovi gverilci po kapitulaciji Italije pobili na tisoče slovenskih in hrvaških rodoljubov samo zato, ker so nasprotovali uvedbi komunizma v svoji domovini. Tito se je mogel povzpeti na oblast in obdržati le potom množičnih umorov. Bilo bi skrajno neokusno, če bi prav za to žalostno dvajsetletnico naša vlada dala javno priznanje človeku, ki se je po krvi bratov in sestra dokopal do položaja, ki ga sedaj ima.«

Se boji oster je bil govor kongresnika Avgusta Johanssena. Tole je izjavil: »Res je postala gostoljubnost Bele hiše zame velika uganika.«

Frank Lausche, sin slovenskih staršev, senator za Ohio, je tudi dejal: »Ogorčen sem, da Bela hiša gosti in sprejema tega človeka.«

Senator Goldwater, verjetni republikan-

ski kandidat na prihodnjih predsedniških volitvah, pa je rekel: »Lahko smo žalostni vsi Amerikanci, ko vidimo, kdo je danes pri nas.«

GLAS V TITOV PRILOG

Bili so pa tudi taki, ki so Kennedyja v njegovem ravnanju zagovarjali. Znani časnikar Roscoe Drummond, ki piše za list »New York Times«, je zapisal, da je Tito ta obisk zaslužil, kajti ni hotel obiskati Castra, ko ga je imel v Mehiki čisto pred nosom; ne izvaža komunizma v tujino, čeprav je sam zgrajen komunist; ni član varšavske vojaške zveze; jugoslovansko časopisje piše še kar prijazno o ZDA; je čuvár jugoslovanske neodvisnosti in Jugoslavija ne moti oddaj »Glasu Amerike«. (Ga tudi ni treba motiti, ker že leta nazaj ta radijska oddaja ne prinaša nobene kritične vesti, komentarja ali pripombe o jugoslovanskem režimu - op. ur.)

SE NEKAJ NEVSECNOSTI

Medtem ko se je Tito mudil v Beli hiši, so protikomunisti demonstrirali po pensilvanijski aveniji ter v sprevedu nosili sramotilne napise.

RAZNE NOVICE

Einspielerjeva proslava v Celovcu

V nedeljo 17. novembra se bodo koroški Slovenci spomnili 150-letnice rojstva velikega rodoljuba in politika Andreja Einspielerja. Za to priložnost bodo priredili slovesno akademijo v Celovcu v dvorani delavske zbornice. Na programu je poleg slavnostnega govora še nastop taboraškega zbora, deklamacije in petje. Poleg domačih zborov bo nastopil tudi zbor Lojze Bratuž iz Gorice pod vodstvom pevovodje prof. I. Bolčina.

Reziji grozijo zemeljski plazovi

Prebivavci Rezijske doline so vznemirjeni zaradi nevarnosti zemeljskih usadov. V vasi Stolbica so, izvedenci tehničnega urada ugotovili, da voda izpodjeda tisti del vasi, ki leži pod cerkvijo. Zupan iz Ravence je zato odredil izpraznitve ogroženih hiš. Tudi župnišče so morali izprazniti in g. župnik se je moral zateči na varnejši kraj. Z njim so zapustile svoje hiše še štiri družine. Po zadnji strašni katastrofi v Vajntnu ni previdnost nikoli pretirana.

Tudi pobočje Kanina, kjer leži vasica Korita, je v nevarnosti. Na tem ozemlju, ki se počasi pomika v dolino, leži samo ena hiša.

Tragičen zaključek iger v »Coliseum« v Indianopolisu

V velikem amfiteatru »Coliseum« v Indianopolisu v Severni Ameriki je tik pred zaključkom iger na ledu nastala strašna eksplozija. V podzemlju je v baru eksplozirala plinska jeklenka in eksplozija je poglala v zrak eno celo tribuno, kjer je bilo 128 sedežev. Vse je zgrmelno na nižjo tribuno, gledavci pa so v velikem loku zleteli na zledenelo pisto. Nastala je strašna panika med 4.100 gledavci. Pri nesreči je izgubilo življenje 64 oseb, 385 pa je bilo ranjenih. Od teh so še štirje umrli pozneje v bolnišnici, tako da je število mrtvih naraslo na 68.

Prireditve se je pričela s četrtturno zamudo; ko bi se začela točno, bi morda ne prišlo do tako hudih posledic, ker bi večina gledavcev že odšla.

Prav tako je prišlo do številnih demonstracij, ko se je Tito dal zapeljati z newyorškega letališča v najstrožjem policijskem sprevedu na svoje stanovanje v 35. nadstropju hotela Waldorf Astoria.

Tam je doživel še mučni trenutek, da sta se prav v isto nadstropje vtihotapila dva protikomunisti in ju je Titova osebna policija odkrila v trenutku, ko se je Tito že bližal vratom stanovanja.

Vsekakor se vidi, da uživa predsednik Jugoslavije splošno po svetu ugled v vladnih krogih in da cenijo njegove diplomatske sposobnosti.

Se vedno pa ima svetovna javnost na splošno do režima, ki ga predstavlja, odklonilno stališče, kajti vse preveč je bilo nedolžnih žrtev, ki so morale pasti le zato, ker so si drugače zamišljale socialno in politično ureditev nove Jugoslavije.

Ne zdi se nam zato tako neverjetna izjava, ki je pronicila že pred leti preko meje, po kateri naj bi bil Tito v zaupnem krogu dejal: »Ne vem, kaj bi dal, če bi lahko oživil vse tiste, ki smo jih pomorili leta 1945 po naši zmagi.«

Poroča med astronauti

V nedeljo 3. novembra sta se v Moskvi poročila edina še prosta ruska astronauta Valentina Tereškova in Hadrijan Nikolaev. Valentina Tereškova, ki ima 26 let in čim letalskega kapetana, je prva ženska, ki je poletela v vesolje in si s tem pridobila velik svetovni sloves. Major Hadrijan Nikolaev, ki ima 34 let, pa je tretji sovjetski astronaut, ki si je pridobil ta sloves lani 11. avgusta. Civilni poroki so prisostvovali vsi astronauti, najbližji prijatelji in sorodniki, ki so preprosti kmetje. Poročnega slavlja se je udeležil tudi Nikita Hruščev.

Ukinjena »La Boheme« v Dunajski operi

V nedeljo zvečer je Dunaj doživel izredno senzacijo. Operno gledališče je bilo zasedeno do zadnjega kotička in občinstvo je nestrpno čakalo začetek opere »La Boheme«, ko se je nenadoma prikazal na odru ravnatelj in dejal, da je opera zaradi stavke avstrijskega osebja ukinjena. Pojasnil je nadalje, da so italijanski igravci, ki bi imeli nastopiti v operi, prosili, naj bi jim preskrbeli italijanskega šepetavca, ker da so avstrijski prepočasni in jih pevc ne razumejo. Ravnatelj je to dovolil, a ko je iz Milana prišel šepetavec Romano, se je osebje opere temu uprlo in prišlo je do ukinitve opere, ki bo baje trajala ves teden.

Jezi v Italiji

Italija ima 404 večjih in manjših jezov za namakanje in za proizvodnjo električne energije. Osemnajst jezov presega sto metrov višine. Vsi jezovi skupaj zadržujejo 7 milijard 483 milijonov kubičnih metrov vode. — V povojnem času je bilo zgrajenih 169 velikih jezov.

Pred sodnikom

»Ste bili že kdaj kaznovani?«
»Da!«
»Zaradi česa?«
»Z glavo sem udaril ob zid.«
»No, in kaj za to?«
»Glava ni bila moja!«

FILM

Kino dolgočasja

Mnoge države doživljajo danes krizo v kinematografiji. Ta kriza se kaže na več načinov, toda na splošno se lahko reče, da občinstvo redkeje zahaja v kino dvorane.

Ni naš namen, da bi iskali zunanje razloge za ta pojav, temveč da najdemo tisti globoki razlog, ki zlasti vpliva na filmsko ustvaritev kot tako. Znano in priznано je, da je kino umetnost, toda istočasno je tudi industrija. Zato je zgrešeno mnenje tistih kritikov, ki trdijo, da mora biti samo umetnost; kino ne bi mogel namreč dolgo živeti, ako bi bil umetnost samo za nekatere izvoljence.

Dolčas, smrtni dolčas, ki preveča mnoge filme, je razlog, da mnogi bojkotirajo kino dvorane. Znano je, da so nekatera dela velike estetske in umetniške vrednosti bila obsojena na poraz. Dejstvo, da so se nekateri avtorji odločili za ustvarjanje takih del, ki v gledavcu ne zbudijo nič drugega kot dolčas, ni nikakor razveseljivo. Zelo važna je oblika, kako se film ustvari, važnejša kot vsebina. Mnogi filmi namreč, s težko in antikinetografsko vsebino, so dosegli trgovski uspeh, in to po zaslugi inteligentne izdelave.

Mnogi filmski ustvarjalci današnje dobe stremijo za tem, da na filmskem platnu prikazujejo ljudi, ki se v življenju dolgočasijo. Zato ni čudno, da se občutek tega dolgočasnja prenese na gledavca, ki sedi v kino dvorani. Michelangelo Antonioni, Alain Resnais in včasih tudi Ingmar Bergman so, kljub svojem velikemu umetniškemu talentu, nositelji te nove filmske vrste. Mnogokrat pozabijo na pravila kinematografske umetnosti in se z vsem zanosom prepustijo filozofskemu razmišljanju, ki je za filmsko platno — vsaj kar zadeva širše občinstvo — precej neumestno. Kajti filmski jezik ima svoja pravila in filmsko platno ni knjiga, v katero pisatelj lahko napiše tudi najgloblje misli.

Branitelji teh filmov, v katerih se nikoli nič ne zgodi, v katerih ni nobenega dogajanja, branitelji literarnega kina, se sklicujejo na dejstvo, da je film »Lani v Maribadu« doživel velik uspeh. Toda ena lastovka ne napravi pomladi, in uspeh tega filma je samo izjema splošnega pravila. Sleči filmsko umetnost vsega tega, kar predstavlja njeno vrednost, njeno moč, pomeni uničiti estetske pridobitve filmskega platna, pomeni oddaljiti mnoge gledavce od kino dvoran. Kajti eno je treba vedno pomniti: kino ni privilegij majhnega števila izvoljenih, temveč je zabava širšega občinstva.

Mira

Koludrovica - Zgonik

O Koludrovici časniki ne pišejo dosti. A je čedna vasica, skoraj vsa obnovljena; šteje deset hiš in okrog 40 ljudi, leži med Zgonikom in Saležem. Torej ni kaka bajeslovna vasica, je res prava vasica na našem tržaškem Krasu. Včasih je bila bolj na glasu kot sedaj. Zlasti je bila znana za časa, ko je živel eden največjih kraških sinov, dr. Anton Mahnič.

Letos na praznik Kristusa Kralja (27. oktobra) je bila vas lepo okrašena z bori in cveticami. Obnovljena kapelica sredi vasi je bila pripravljena, da sprejme nov kip Brezmadežne. Po popoldanski pobožnosti v čast Kristusu Kralju je č. g. misijonar Ludvik Šavelj iz Trsta blagoslovil kip Brezmadežne. Po blagoslovitvi je zbranim vernikom govoril o važnosti češčenja

klepetala z oficirski vojaške postojanke. »Če jo izročite v Stomaž,« sem dejal, »jo pošljete v smrt. Ne! Storite vse, da ostanete doma, čeprav pod nadzorstvom!« Ni Danilo še zaprl vrat za seboj, že je vstopil Javornik: »Moramo jo izročiti! Pred tremi dnevi so mi dali nalogo, da jo nadziraj. Zdaj hoče v Trst. Zato je došel ukaz, naj jo odpeljemo v Stomaž.« — »Nimam oblasti, da bi ukazoval, imam pa dolžnost, da svetujem. Javornik, ne oddajte mi dekleta nikomur, doma jo zastražite!« V tem sta dospela župan in politikomisar, Konstantin in Marjan. Moško, kot se spodobi vaškima načelnikoma, sta povedala Javorniku: »Izbrali ste naju za občinska poglavarja, zato bova midva odločala. Predvsem se hočeva prepričati, če imajo tožitelji v Slivnem dokaze o izdajstvu. Midva greva v Slivno, dekletu ostane doma. Si razumel?« Nato sta strogo prepovedala slivniškima odposlancema dotakniti se mladenke, dokler se ne vrmeta.

Na Slivnem so ljudje noreli od navdušenja. Pripravljali so se, da pojdejo manifestirati v osvobodeno Gorico. Pikro so obsojali dvomljivce. Zareškima načelnikoma so očitali, da je Julka kriva izdajstva: orožniku, ki jo je mamil z obljubo, da jo

Radio Trst A

Spored od 10. do 16. novembra

Nedelja: 9.30 O vincu zapojmo. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Blisk nad Pacifikom«, pustolovska zgodba. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.45 Tipični ansambel »Zadovoljni Kranjci«. — 15.30 Radijska novela: »Odisejev pes«. — 21.00 Iz slovenske folklorne: »Martinovanje na Proseku.«

Ponedeljek: 12.15 Iz slovenske folklorne: »Martinovanje na Proseku«. — 19.15 Radijska univerza: Sveta brata Ciril in Metod. (6) »Sveta brata in edinstvo Cerkve«. — 21.00 Jean Philippe Rameau: Castor in Pollux, opera s prologom v petih dejanjih. **Torek:** 11.45 Jugoslovanski pevci in orkestri. — 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijansčina po radiu: Osnovni tečaj: 3. lekcija. — 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.30 Revija pevcev. — 21.00 Pregled italijanske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Srednjeveško gledališče ob prehodu v renesanso. Prizori iz predstave »Prikazovanje Barlaama in Jozafata« Bernarda Pulcija in »Predstava Svete Olive«. — 21.50 Slovenski solisti. Koncert baritonista Marijana Kosa, pri klavirju Livia D'Andrea Romanelli.

Sreda: 11.45 Folklorni mozaik. — 12.15 Brali smo za vas. — 13.30 Pol stoletja melodij. — 18.00 Znanstveni leksikon. — 19.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Costanza e Concordia« iz Rude. — 19.15 Higiena in zdravje. — 21.00 Simfonični koncert orkestra »Alessandro Scarlatti« italijanske radio-televizije iz Neaplja.

Četrtek: 12.15 Za smeh in dobro voljo. Besedilo: Danilo Lovrečič. — 18.00 Italijansčina po radiu: Osnovni tečaj: 4. lekcija. — 18.30 Solistični koncert. — 19.15 Lepo pisanje, vzori in vzgledi mladega rodu. — 21.00 »Lov na divje gosi«, kriminalka.

Petek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljic, pripovedk, legend. (2) »Boter volk in botra lisica«. — 18.30 Solisti Julijske Benečije in Furlanije. — 19.15 Radijska univerza: Leonida Rosino: Vesolje okrog nas: (5) »Kroženje Rimske ceste«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Podobe iz narave. — 14.40 »Nesrečniki«, komedija v enem dejanju. — 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o vesoljnem cerkvenem zboru. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.45 Slovenski oktet.

Mater božje v naši dobi. Govoril je o raznih prikazovanjih v Parizu, v La Salette, v Lurdu in Fatimi. Pojasnil je zlasti prikazovanje Čudodelne svetinje.

Po govoru se je razvila procesija proti Koludrovici. Med potjo smo lepo peli in molili sv. rožni venec. Kip je nesla v bellem oblačena deklica. Ko smo dospeli do kapelice, smo postavili kip v kapelico in Brezmadežni priporočili vas Koludrovico in vso župnijo. Č. g. misijonar je še ob kapelici voščil, da bi Mati božja izprosila božjega blagoslova na Koludrovico, zlasti pa da bi Brezmadežne ne žalili z grehi, temveč da bi se vslokovali z Njo proti zvižčam hudega duha. Blagoslov in pesem sta zaključila pobožnost. Gospod misijonar je razdelil navzočim čudodelno svetinjo.

poročil, je izdala, kje so se skrivali partizani. Dokazov, jasnih in neizpodbitnih, nimajo sami v rokah, vedo pa, da jih hranijo zaupniki v Zarečju. Zarečanoma ni kazalo drugega, kot pristati na skupno preiskavo. »Prav!« sta zaključila vročo debato. »Pa pridite jutri v Zarečje in nam predložite dokazilne listine, orožnikova pisma Julki!«

Ko sta mi možaka povedala o izidu njunega nastopa v Slivnem, sem jima izrazil svojo vznemirjenost in strah, da se zadevščina sprevrže v tragedijo. »Pommita,« sem jima zabičeval, »da nimate oblasti nad življenjem in smrtjo svojega bližnjega. Le kdo vas je postavil za sodnike? Če bodo Slivničani le prehodu pritiskali, jih kratko in malo obtožite, da so sokrivi izdajstva, ker so v svoji lahkomišljenosti zaupali strogo konspirativne skrivnosti, kot so bila zatočišča partizanov, deklini, ki ni tu v Zarečju uživala nobene vere!«

23.9.1943 - Preiskava se odvija zelo neugodno. Slivničani so bili neizprosnji. Naši so pa rezko povedali, da Julke ne bodo nikoli oddali v Stomaž. Končno so pristali, da se vsa zadeva predloži višjemu forumu v Vrhunich. Tam so odločili, naj

Ob dvajsetletnici

(Iz zapiskov zareškega župnika)

22.9.1943 - Sreda. Ob 9^h sem vstopil v nabitno polno šolsko dvorano. Spregovoril sem: »Včeraj so vam rekli, da se mora Zarečje osamosvojiti v samostojno županstvo, kot je že bilo v avstrijskih časih. Imenovali ste občinski svet. Imenovanja so navadno narekovana od zgoraj, niso pristna ljudska volja. Ste imenovali po vesti? Se li zavedate, da ima občinski svet v teh viharjih urah vrhovno oblast nad življenjem in smrtjo vseh občanov? So imenovani na višini? Po cerkvenih predpisih ne smem sprejeti imenovanja za župana. Moja naloga je, da sem duhovnik in ne občinski načelnik, oče in ne zapovednik. Ker hočem biti res in samo duhovnik, ne smem sprejeti javnih upravnih služb niti ne postati pristaš političnih strank in še manj zagovornik novih ideologij. Vaš župnik sem in tak hočem ostati!«

Vsi obrazi so strmeli vame. Razumeli

so, da hočem biti odgovoren za kar se dogaja. Pogube sicer ne morem preprečiti, vanjo pa tudi ne smem nobenega pehati. Zarečani smo bili priložnostno potegnjeni v ta strašni vrtnec, če bi se bili kakor koli zoperstavljali, bi nas poklali. Saj nam pogostoma očitajo belogardizem in grozijo s povračili. Marsikaj moramo tihoma požreti... Ječe v Stomažu in v Ajdovščini so natpane. V Stomažu so se izvršile razne smrtnne obsode. Tajna policija je budno na delu. Pozor!

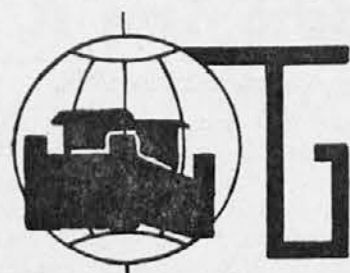
Občinarji so nato ponovno proučili imena članov občinskega sveta. Za župana so si zopetno izvolili Konstantina. Odklonili so tajnico, imenovano včeraj, in si izvolili za tajnika učitelja Izidorja. Marjan je postal politični komisar, ostali pa referenti za vse mogoče zadeve. Zanimivo in obenem ironično je izgledalo, ko so vernim zareškim možakarjem nadevali ta rdeča imena, kar bi jim na glavo natikali partizanske čepice. Zarečje ostane Zarečje, verni možje vodijo, levičarsko usmerjena skupinica, ki nima sposobnih osebnosti, ždi v kotu.

Radio London je ponoči poročal, da so slovenske osvobodilne sile vkorakale v Gorico. Dejstvo je, da se danes vrši odlo-

čilni naskok na Gorico. Bo uspel? Trdijo, da je mesto docela obkoljeno in da je presek dotok vode in električne energije. Če je to res, je predaja možna. Toda znano je, da kjer Nemec pograbi, drži.

Vsako oko in sleherno srce je v teh odločilnih trenutkih uprto na zapad, proti Gorici. Tamkaj se borijo, padajo, umirajo naši možki. Umirajo za Gorico, srce naše dežele, življenje našega ljudstva! Iz dalje, tam od Gorice, dohaja votlo, zamolklo grmenje, topovi govorijo svojo strašno besedo. Tu pa tam se pokaže avion, ki leti v širokem krogu, na uho pa bije bobneče treskanje: bombardiranje! Tu trdijo, da so angleška letala, ki sipljejo smrt na Nemce, a srce mi pravi, da so nemški avioni, ki razbijajo naše napadalne odrede.

Pa ni časa za uganjanja. Dramatični dogodki, ki si neizprosno sledijo iz hipa v hip, zahtevajo zase vso pozornost. V pisarno plane Danilo: »Slivničani zahtevajo, da jim predamo Julko. Trdijo, da je izdajala na Slivnem in da je kriva smrti dveh partizanov. Odpeljati jo hočejo na policijsko poveljstvo v Stomaž.« Julka, sirota iz mladih nog, je večinoma služila v Trstu; ko je prišla za kak teden na odhik k sorodnikom v Zarečje, je rada po-

GORIŠKE NOVICE

Spomin vseh rajnih

Leto za letom se na dan vseh rajnih še na izreden način spominjamo naših dragih, ki so pred nami odšli v večnost. Pokopališča se spremenijo v cvetoče vrtove, lučke brlijo na grobovih in nam govorijo o večni Luči, ki jo v polni meri posedujejo tisti, ki so umrli v njenem žaru.

Na goriško pokopališče so se zgrnile množice in malo je bilo grobov, ki bi v tem dnevu bili pozabljeni. Deževno vreme je sicer marsikoga ustavilo doma, ni pa oviralo lepih krščanskih navad na pokopališču, ko duhovniki hitijo od groba do groba, blagoslovljajo in molijo za večni mir naših dragih. Pod noč, ko je pokopališče zažarelo v tisočih lučkah, pa so se ljudje zgrnili v cerkve in molili še naprej za svoje drage preminule.

Tudi razne organizacije so se spomnile svojih umrlih članov z venci in spominskimi govori. Na kostnico v Sredipolju in v Pevni so položili vence, prav tako na spomenike padlih v zadnji vojni.

4. novembra v Gorici

Slovesno so praznovali v Gorici tudi 4. november, dan zmage v prvi vojni. V nedeljo zjutraj so ob vhodu uršulinskega samostana odkrili spominsko ploščo Guidu Slataperju in 3. bataljonu 230. pešpolka, ki je v maju leta 1917 osvojil Sveto goro. Popoldne istega dne so bivši alpinci prinesli v kostnico na Oslavju bakljo, s katero so prej prižgali ogenj na vseh spomenikih padlih v Julijski pokrajini. Pri prižiganem ognju na Oslavju so nato alpinci čuli vso noč in v ponedeljek 4. novembra so to bakljo prenesli na spomenik padlih v Redipuglio. Tu so se nato vršile že tradicionalne svečanosti 4. novembra ob navzočnosti bivših bojevnikov iz vse Italije, ministra Codacci Pisanellija, senatorja Pelizza ter velikanske množice ljudstva.

Šest novih kolonskih hiš v Pevni

Na posestvu ustanove Tre Venezie pri Pevni je gradbeno podjetje Piccoli iz Gorice dogradilo šest kolonskih hiš, ki bodo razdeljene med kmetovavce, ki bodo na razpisnem konkurzu dobili največ točk. Poslopja so tako zgrajena, da bodo v enem delu stanovanjski, v drugem pa gospodarski prostori, kjer bo v pritličju hlev za šest govejih živali in dve teleti. Poleg hleva so še druge šrambe za žito in druge pridelke, v bližini zgradbe pa velik silos, svinjak, kokošnjak in gnojna jama. Vse je zgrajeno in urejeno po predpisih moderne kmetije. Prednost do teh hiš imajo kmetijske družine z mladimi delovnimi silami. Poleg hiše dobijo izbrani kmetje v najem še zemljo in del gozda. Vse to bodo najemniki odplačevali 30 let.

Faganelova razstava v Gorici

Do nedelje 10. novembra bo v pasaži poslopja trgovinske zbornice v Gorici razstava olj tržaškega slikarja Roberta Faganela. Ta zelo plodovit slikar bo pokazal Goričanom okoli 40 platen z motivi kraške in furlanske pokrajine, morja in rož. Pretekli teden je Faganel razstavil svoja dela v Trstu. Ogledalo se jih je zelo veliko Tržačanov. Brez dvoma bo tudi v Gorici njegova razstava žela iste uspehe.

se dekle odpelje v preiskovalni zapor v Ajdovščino.

Ta odločitev me je hudo potrla: obsojili jo bodo. Namesto da bi strnili vse svoje sile za borbo zoper tujca, prelivamo lastno kri. V teh strašnih dneh, ko se je ob splošni nezakonitosti sprostil bes s viraštvom in so zavladale slepe strasti, ko smo v tej brezglavi revolucionarni psihozi vsi omočeni, ni časa za trezno presojanje in rezanje kruha pravice. Vsled krivic in okrutnosti, ki so nam stalno pred očmi, je v nas vseh otopel moralni čut in onemel sam glas vesti, da nas komaj dirne uboj nedolžnega, ki bi nas v normalnih razmerah od mozga pretresel in izval vihar ogorčenja. Zares, vojna podivja človeka!

H Konstantinu stopim, sem si mislil, da proučiva položaj, pa trčim na gručo ljudi, skrajno razburjenih. »Gospod župnik!« mi kliče naproti Danilova, »Patre s Svete gore in z Mirenskega Gradu so zaprli. V ajdovskih zaporih so! Pa pravijo, da partizani niso komunisti!« — »Kam smo padli!« je vzdihovala neka starejša ženska. In oče Dragonov: »Trdijo, da je na sodnijski v Ajdovščini zaprtih nad 200 ljudi. Moj Bog! Saj nismo zločinci. Še fašisti niso

Nove nakaznice proste cone

Trgovinska zbornica bo z 10. novembrom začela razdeljevati na dom nove živilske nakaznice za blago proste cone. Zaradi tega razdeljevanja bo urad tako obremenjen, da ne bo mogel rešiti novih prošelj za živilske izkaznice osebam, ki bodo v tem času dobile v Gorici stalno bivališče. Začel bo s proučevanjem teh prošelj šele mesec po razdelitvi novih živilskih nakaznic. Predvidevajo, da bo razdeljevanje trajalo mesec dni.

Požar v Štandrežu

Pretekli četrtek ponoči je v seniku dedičev Lutman v Štandrežu nenadoma izbruhnil silovit požar. Iz mesta so takoj prihiteli gasilci s tremi cisternami in se lotili napornega dela. Ogenj, ki je zajel že ves senik, je grozil tudi sosednjim hišam. Šele proti jutru se je posrečilo pogasiti požar, toda od senika in 900 stotov sena ni ostalo skoro nič. Seno je bilo last Justa Pietra, ki je na dražbi prevzel košnjo mirenskega letališča in spravljeno seno je predstavljalo ves letošnji pridelek, ki ga je lastnik spravil v Lutmanov senik, ker ga ni mogel odpeljati. Škodo cenijo na 4 milijone lir.

Bolnikom tbc so zvišali podporo

Po zadnjih določilih pokrajinskega urada INAS v Gorici bodo delavci, ki so obvezno zavarovani in se nahajajo v sanatoriju INPS prejemali v bodoče 500 lir dnevne podpore. Po odpustu iz sanatorija pa bodo za dobo enega leta prejemali 1000 lir dnevne podpore ter še izredno pomoč ob božičnih praznikih. Ta izredna pomoč bo znašala za direktne zavarovance 15.000 lir, za družinske člane zavarovance pa 10.000 lir.

Doberdob

Na dan vernih duš zvečer nas je prof. dr. Bratina najprej z jedmatimi besedami seznanil s pokopavanjem v starih časih,

TRŽAŠKE NOVICE

Priporočamo!

Radijska univerza - Sv. brata Ciril in Metod vsak ponedeljek ob 19.15.

Bodoča predavanja:

Sveta brata in edinost Cerkve (dr. Angel Kosmač)

Teologija svetih bratov (p. Pavel Leskovec S.J.)

Staroslavski jezik svetih bratov (prof. Vinko Beličič)

Svetniška podoba svetih bratov (msgr. Janez Vodopivec)

Viri za življenje in delo svetih bratov (prof. Anton Kacin)

Dediščina svetih bratov (dr. Stojan Brajša)

Slovenski doprinos k spoznanju sv. Cirila in Metoda: Slomšek, Grivec (p. Anton Koren S.J.)

Proslave svetih bratov (prof. Maks Šah)

tako zapirali. In to naj bo, »smrt fašizmu, svoboda narodu?« To naj bo svoboda? — »Uboga Julka! Sirota je, nikogar nima, da bi se zanj zavzel!« se je glasilo v množici. »Marko! Iz Ajdovščine prihaja!« je vzkliknila Danilova. Vsi so se obrnili k prihajajočemu. »Marko, kako je s patri?« — »So že osvobojeni!« — »Res? Pripravljaj!« In Marko je pripovedoval, kako je moral skupno z Javornikom spremljati Julko v Ajdovščino. »Dekle se je vso pot jokalo in se zaklinjalo, da je nedolžno!« je pravil. »Ko smo stopili na sodnijo, jo je zapisnikar Poček vpisal v seznam priporočnikov. Nato so jo odvedli v ječo. »Eni noter, drugi ven!« je brundal v črno brado Poček. »Snoči smo spustili na svobodo svetogorske patre.« — »Ni mogoče!« mi je ušlo. — »Ko pa se duhovnikom ne moremo upirati! Tu pri mizi sem snoči izpopolnjeval seznane, pa ti vstopi šturski župnik. »Tu imate patre s Svete gore in mirenske misijonarje,« mi je rekel. »Smem do njih?« — »Nemogoče brez višjega dovoljenja!« sem mu odvrnil. Prav v onem trenutku so prinesli vratarju in meni večerjo, krožnik testenin. Šturski gospod je zvedavo gledal na revno večerjo. »Kaj? Nič prikuhe? Nič sadja?« se je

AKADEMSKI KLUB V GORICI

vabi na predavanje

PETAR II. PETROVIČ NJEGOS

ob stopetdesetletnici njegovega rojstva, ki bo v soboto dne 9. novembra 1963 ob 20.30 v prostorih Katoliškega doma

nato pa nas je s svojimi diapozitivami povedel preko vseh naših slovenskih pokopališč na Goriškem.

Videli smo, kako drugod krasijo grobove pokojnih, videli zlasti imenitnejše grobove naših zaslužnih mož za narod in vero; končali pa z množičnimi grobovi v Gonarsu — živim opominom, da nobena diktatura naj nas več ne plaši — in straši. Pokojnim: molitev, čast, spomin.

Gospodu profesorju pa iskrena hvala za lep kulturni večer.

Tekmovanje za pokal

»Memorial M. Filej«

Tudi letos, kakor že lansko leto, je športno združenje »Olympia« organiziralo tekmovanje v lahki atletiki v spomin na svojega prvega predsednika M. Fileja. Lansko leto se je tekmovanje vršilo na igrišču pri Katoliškem domu, letos pa, zaradi boljše igrišča, na šolskem stadionu na Rojcah. V nedeljo dne 27. oktobra se je zbralo na stadionu lepo število tekmovalcev in vreme je bilo kar primerno za tekme, samo s severa je nekoliko pihal veter. Ob 9.30 smo najprej začeli s tekom na 100 m. Tekmovalci so nestrpnost čakali sodnikov strel, nato so pa stekli do cilja. Po končanem teku, so sledili skoki; lep rezultat je postavil Ivan Susič, ki je skočil v višino 1,60 m. Vsi tekmovalci so bili zmučeni, ker so se z vsemi močmi borili za prva mesta; posebno so se izkazali mlajši, ker so postavili skoraj boljše rezultate kot starejši, in to pomeni, da so se pridno pripravljali in urili. Okrog 11^h se so vršili še meti in sicer kroglice, diska in kopja. Odzvonilo je poldne, ko smo se vračali proti domu. Vsi smo bili trudni, čeprav veseli, da smo tekmovali med seboj. Ker je to že prišlo v tradicijo, bi želeli, da bi se tako tekmovanje vršilo vsako leto in ne samo v lahki atletiki, ampak tudi v odbojki in še v kakem drugem športu.

Rezultate objavimo prihodnjič.

Promocija z odliko

Pretekle dni je na tržaški ekonomski fakulteti promovirala z odliko za doktorja ekonomskih ved gospa Silva Valenčič. Mlada gospa izhaja iz slovenske trgovske družine v Trstu. Čestitamo.

Smrt uglednega duhovnika

Zadnjega oktobra je umrl v splošni bolnici v Trstu mons. B. Vascotto. Doma je bil v Izoli v Istri. Deset let je bil župnik v Buzetu, nato pa petindvajset let pri Starem svetem Antonu v Trstu. Zadnja leta je užival zaslužni pokoj, a še vedno je skrbel za romanja v Lurd, ki jih organizirajo vsako leto Pavlinci iz Milana. Pokojni gospod je bil povsod zelo priljubljen zaradi svoje izredne srčne dobrote. Tudi Slovenci so radi hodili k njemu k

čudil. »Nič!« sem vzdihnil. »Počakajte! Doma imam tako sočno grozdje! Prinesem vam ga!« In že je odhitel. Hitro se je vrnil z grozdem. »Tu imata priboljšek,« se nama je nasmehnil. »In tu,« je pokazal na zavojček, »imam kruha, sira in vina za patre. Kar sem pač našel v gostilni Alpina.« Kaj sem hotel! Pustil sem ga k patrom. Čez čas se je vrnil in zahteval, naj ga peljem h komandantu Stefanu. Temu je zaklical: »Ja, kaj pa mislite? Ljudje se razburjajo. Svetogorske patre Vipavci zelo cenijo. Sliši se, da so franciškani v Ljubljani naklonjeni Osvobodilni fronti. V nagrado jim zapirate sobrate! Takšnega ravnanja s sobraty ne bomo mirno prenesli. Svoji stvari tako škodujete!« Poveljnik je bil v zadregi. Pomislil je in nato odločil: »Prav. Izročim vam patre in misijonarje. Zanje odgovarjate!« — »Zelo rad. Patra Otona vzamem k sebi v Šturje, ostale pa pošljem h kapucinom v Sv. Križ!« Poveljnik mi je tedaj izdal ukaz, naj izpustim patre.

Ob tej novici je zavladalo med Zarečani pravo veselje. »Morda pa ne bo tako hudó! Duhovnike spoštujejo, patre so osvobodili!«

(se nadaljuje)

Romanje v Rim 22.-25. XI.

Ob 1100 letnem jubileju prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane prirejajo po vsem svetu posebno slovanski narodni velike proslave. Tudi v Rimu so že bile razne prireditve v čast slovanskima apostoloma.

V soboto 23. novembra na god sv. Klemenca, katerega relikvije sta sveta brata prenesla v Rim leta 867 in v nedeljo 24. novembra pa bodo v večnem mestu velike skupne slovesnosti posebne vrste.

V tem jubilejnim letu so nepričakovano našli pri družini Mattei v Recanati blizu Loreta (Ascoli-Piceno) relikvije sv. Cirila, ki so ob vdoru Napoleonove vojske v Rim izginile neznankam in jih vse doslej niso mogli najti. Sveti ostanki našega dragega svetnika so sedaj že v Rimu in jih bo te dni sprejel sv. oče v Vatikanu, na god sv. Klemenca pa bodo v slovesni procesiji preneseni iz Vatikana v cerkev sv. Klemenca, kjer je bil sv. Ciril po svoji smrti leta 869 pokopan.

spovedi. Ob lepi udeležbi vernikov in sobratov so pokojnika pospremili k zadnjemu počitku na vernih duš dan popoldne. Zvestega duhovnika naj dobri Bog bogato poplača!

Poroka

V nedeljo 27. oktobra sta si v cerkvi sv. Trojice na Katinari obljubila večno zvestobo g. Drago Stoka s Kontovela in gđc. Mira Lavrenčič s Katinare. Tako ženina kot nevesta izhajata iz krščanske in narodno zavednih družin. Posebno ženini se že dolga leta udeležujejo na kulturnem področju v naših prosvetnih organizacijah, zlasti pri Radijskem in Slovenskem odboru.

Za to priliko se je zbralo v cerkvi lepo število prijateljev in znancev, ki so želeli pozdraviti novoporočenca. Novoporočence ma naj gredo tudi naša iskrena voščila.

Nova stanovanja v Škedenju in pri Sv. Ani

Pred dnevi je vladni komisar dr. Mazza izročil ključke novih stanovanj 72 družinskih poglavarjem. Imenovana stanovanja se nahajajo v ulici Vigneti na posestvu bivše »Triperije«.

Druga skupina zasebnih stanovanj se gradi pri Sv. Ani ob novi cesti nasproti pokopališča. Ob pokritju nove zgradbe je bila pred kratkim primerna slovesnost. Ob tej priliki je msgr. Matija Skabar blagoslovil novo stavbo. V temelje so položili tudi umetniško izdelano spominsko listino v našem jeziku, s podpismi vseh prisotnih, kakor je že star slovenski običaj.

Dan varčevanja v Trstu

Kakor vsako leto, tako je tudi letos Tržaška posojilnica in hranilnica, ob priliki svetovnega dneva štednje, dala vsoto treh milijonov lir, kot nagrado najbolj zaslužnim in potrebnim dijakom srednjih šol na Tržaškem. Razdelili so 68 hranilnih knjižic po 10 tisoč lir dijakom, nižjih srednjih šol, 57 dijakom strokovnih šol in 44 študijskih nagrad po 25 tisoč lir dijakom višjih srednjih šol. Nekaj štipendij je bilo tudi po 50 tisoč lir.

Med nagrajenimi je lepo število dijakov slovenskih srednjih šol, kar je Slovencem v ponos in priznanje.

Letališče na Proseku

Obrambno ministrstvo je odobrilo načrt o zgraditvi letališča na Proseku. To bo tam, kjer so že anglo-ameriški vojaki imeli svoje zasilno pristajališče. Letališče naj bi bilo približno 1280 metrov dolgo in bi služilo za pristajanje manjših in lažjih letal v službi maloturističnega prometa in zasebnikov.

Hudo neurje v Furlaniji

V noči od 4. na 5. november je nad področjem od Vidma do Čedad divjala silna nevihta, ki je prizadela nad pol milijarde lir škode. Zlasti so prizadete štiri občine Fojda in Ahten v Beneški Sloveniji in Remanzacco in Povoletto. Reki Grivo in Malina sta prestopili bregove in voda je preplavila hiše in polja. Po vseh cerkvah so začeli biti plat zvona, da so tako opozorili vse, ki so že spali na nevarnost. Ljudje so se takoj zatekli v višje prostore, da smrtnih žrtev ni bilo. Voda je v nižjih prostorih dosegla poldrugi meter višine. Zato pa je voda prizadela velikanske žrtev med živino in perutnino. Poplava je zajela kakih 700 hektarjev zemlje in jo popolnoma upustošila. Nekatere vasi so bile več ur odrezane od ostalega sveta. Med njimi tudi Canebola, Klap in Podklap. Ponesrečencem so prihiteli na pomoč gasilci, vojaki in karabinjerji iz Vidma in bližnjih krajev. Neurje je trajalo komaj pol ure, a je zadostovalo, da je prizadelo tako ogromno škodo.

V nedeljo 24. novembra bo ob Cirilovem grobu slovesna sv. maša, ki jo bo daroval škof Kurtiev. Podroben spored slovesnosti bo objavljen v kratkem.

Prav je, da se teh izrednih slovesnosti udeležimo tudi Slovenci. Zato pripravljamo letos ustanovljeno Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu za te slovesnosti posebno romanje v sveto mesto. Vsaj nekaj naših rojakov iz Trsta, Gorice in Celovca naj bi se skupnega romanja gotovo udeležilo.

Spored romanja je v glavnem naslednji:

V petek 22. novembra z vlakom potovanja v Rim.

V soboto 23. novembra in v nedeljo 24. novembra slovesnosti v čast svetima bratoma in ogled mesta Rima.

V nedeljo 24. novembra pozno zvečer odhod iz Rima in povratek domov. Vlak pripelje v Trst zjutraj ob 8.15.

Vsi priglasi romarji bodo dobili točen spored nekaj dni pred odhodom.

Cena za vožnjo in vso oskrbo v Rimu bo okrog 14.000 lir, če bo namreč romarjev vsaj za en vagon.

Podpisani duhovniki toplo vabimo drage rojake, ki vam je to mogoče, da se romanja udeležite; pričakujemo vsaj par oseb iz vsake župnije na Primorskem in Koroškem. Prijave sprejemajo trgovina Fortunato v Trstu, Tel.: 380-96, g. Zorko v Rojanu (tel.: 37-603) in Marijanišče na Opčinah (tel.: 221-113); na Goriškem v upravi Katoliškega glasa in v Celovcu v Dušnopastirskem uradu. Čas za vpis samo do 16. novembra. Ob vpisu je treba poravnati celotno vsoto. Drugega posebnega vabila ne bo.

GG. duhovnike na Primorskem in Koroškem prosimo, da bi skupno romanje na slovesnosti naših slovanskih apostolov oznanili in priporočili ter se ga po možnosti tudi udeležili.

Romanje vodi odbor Apostolstva sv. Cirila in Metoda: gg. Janežič, Kosmač, Gerdol in Stueh.

Tržačani, Goričani in Korošci, lepo vabljeni!

OBVESTILA

MANIFESTACIJE »Memorial M. Filej«

1) V soboto 9. novembra ob štirih popoldne bo v prostorih Katoliškega doma nagrajevanje tekmovalcev v lahki atletiki. Izročen bo pokal »M. Filej« zmagovavcu v troboju; prvi trije iz vsake skupine pa bodo dobili medalje.

2) Tekmovanje v namiznem tenisu (za posameznike) in v odbojki — vedno v okviru gornjih manifestacij — se bo predvidoma vršilo v dneh 16. in 17. novembra. Prijave sprejemajo odborniki Olympije. Rok za vpis traja do 15. novembra.

DAROVİ

Za Katoliški glas: V počastitev spomina pokojnih staršev Franca in Cecilije Rues 2.000 lir.

Za Skopje: Ivan Krivec 5.000 lir.

Za ponesrečene Vajonta: Družina Cristiani 1.200; N. N. 5.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: N. N. 2.000; N. N. 10.000; Mara Gernek za mamin 93. rojstni dan 2.000, Ernesta Rudeš v isti namen 1.000; dr. Widmann 1.000; Ana Pešelj 1.000; družina Kosmina-Trampuž namesto cvetja ob smrti Jožefe Pešelj 2.000; gospa Kosmina za svojo 80-letnico 5.000; U. J. 1.000; G. Bandelli 1.000 lir. — Bog plačaj!

Za Katoliški dom: Za nove stole na galeriji N. N. 100.000; N. N. 100.000; N. N. 100.000.

Vsem darovavcem Bog plačaj!

Za Alojzijevišče: Prof. Oton Muhr, ZDA v počastitev pok. nadškofa ljubljanskega, msgr. Vovka 1.000; N. N. 10.000; B. L. 5.000; N. T. 4.100; S. P. 1.000 lir.

Bog povrni!

Dr. VRTOVEC JOŽE (jr.)

specialist
za ustne in zobne bolezni
asistent
na zobozdravniški univerzitetni kliniki
v Padovi
TRST ul. Mercadante 1/I
vogal ul. Carducci-ul. Milano
tel. 68349

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici